

**Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей**

Моніторинг

**«Читацька компетентність користувачів-дітей відділу
обслуговування дітей середнього і старшого віку та
організаторів дитячого читання Національної
бібліотеки України для дітей»
Програма та методика моніторингу**

Київ 2014

ББК
Ч
УДК

Автор-укладач: Є.Ю.Подкопна
Редактор: О.А.Решетняк
Відповідальна за випуск: А.І.Гордієнко

Моніторинг «Читацька компетентність користувачів-дітей відділу обслуговування дітей середнього і старшого віку та організаторів дитячого читання Національної бібліотеки України для дітей»: прогр. та методика моніторингу / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Є.Ю. Подкопна. — К., 2014. — 10 с.

НБУ для дітей продовжує моніторинг, розпочатий у 2012 р. з метою визначення стану особливостей читацької компетентності користувачів-дітей та виявлення ступеню їх читацької активності. Об'єктами цього етапу дослідження стали учні 6-х класів – користувачі відділу обслуговування дітей середнього і старшого віку та організаторів дитячого читання.

© Національна бібліотека України для дітей

Сучасне українське суспільство потребує гармонійної, самостійної, ініціативної особистості, здатної гнучко та оперативно адаптуватися до нових вимог, адекватно реагувати на нові виклики, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, навчатися упродовж життя компетентно застосовувати здобуті знання, розвиватися та творити.

Тому важливим завданням Національної бібліотеки України для дітей у процесі виховання сучасної людини є розвиток читацьких компетентностей юних користувачів. Цьому сприяло моніторингове дослідження «Читацька компетентність користувачів-дітей відділу обслуговування дошкільників та учнів 1-4-х класів та організаторів дитячого читання Національної бібліотеки України для дітей», проведене бібліотекою у 2012 році.

Проблемі формування читацьких інтересів і потреб як засобів пізнання світу та самопізнання особистості, формування творчого читача, підвищення його читацької компетентності та інформаційної культури спрямоване й моніторингове дослідження «Читацька компетентність користувачів-дітей відділу обслуговування дітей середнього і старшого віку та організаторів дитячого читання Національної бібліотеки України для дітей». Об'єктами моніторингу стали респонденти попереднього дослідження.

1. Мета і завдання

1.1. Мета моніторингу:

- визначення стану особливостей читацької компетентності користувачів-дітей відділу обслуговування дітей середнього і старшого віку та організаторів дитячого читання;
- виявлення ступеню їх читацької активності.

2. Об'єкт та суб'єкт моніторингу

2.1. Об'єкт моніторингу.

Користувачі відділу:

- учні шостих класів;
- батьки, вчителі, бібліотекарі.

2.2. Суб'єкт моніторингу.

а) Компетентність читання користувачів-дітей:

- відношення до процесу читання;
- тематично-жанрові, мовні та інші уподобання;

- принципи пошуку та відбору літератури;
- причини запитів;
- особисті інтереси;
- читацькі вміння та навички;
- способи реагування на прочитане;
- діапазон використання бібліотечних послуг.

б) Масова робота:

- індивідуальна робота з респондентами;
- види масової роботи.

3.Методи проведення моніторингу.

3.1. Вивчення та аналіз документів:

- читацьких формулярів;
- щоденників роботи бібліотекарів;
- щоденників читання;
- даних системи автоматизованої книговидачі.

3.2. Статистичний метод.

3.3. Анкетування.

4. Методика проведення моніторингу:

4.1. Визначення досліджуваних груп респондентів.

4.2. Розробка інструментарію проведення моніторингу:

- таблиця № 1 (для обліку індивідуальних даних респондентів на початок моніторингу (на 1 січня 2015р.) (прізвище, школа, клас, стать, кількість відвідувань, книговидача, оцінка читацьких умінь);
- таблиця № 2 (для обліку даних респондентів, отриманих під час проведення моніторингу — кількість відвідувань абонементу (Ва), кількість відвідувань читального залу (Вчз), бесіди під час запису чи перереєстрації читача (Б1), рекомендаційні бесіди (Б2), бесіди про прочитане (Б3), бесіди про орієнтування в фонді (Б4), складання індивідуальних рекомендаційних списків читання (Сч), причини запиту, книговидача за рекомендаціями та за самостійним вибором, участь у масових заходах (малі форми роботи (М1), великі форми (М2); для цього на час дослідження в читацькі формуляри респондентів вносяться додаткові графи);

- таблиця № 3 (для результатів розрахунків показників моніторингу);
 - анкета школяра (Додаток № 1);
 - анкета батьків (Додаток № 2);
 - анкета вчителя (Додаток № 3);
 - анкета бібліотекаря (Додаток № 4).
- 4.3. Збір даних та розрахунок показників для досліджуваних груп (на початок моніторингу).
 - 4.4. Проведення моніторингу – збір даних для досліджуваних груп.
 - 4.5. Розрахунок показників, узагальнення даних.
 - 4.6. Порівняння показників, аналіз результатів.
 - 4.7. Підготовка аналітичної довідки за результатами моніторингу.

5. Учасники моніторингу.

- 5.1. Організатори моніторингу:
 - адміністрація;
 - науково-дослідний відділ.
- 5.2. Учасники моніторингу:
 - відділ обслуговування дітей середнього та старшого шкільного віку та організаторів дитячого читання;
 - відділ мистецтв;
 - відділ інформаційних технологій;
 - відділ соціокультурної діяльності.

6. Етапи проведення моніторингу.

- 6.1. Розробка програми та методики моніторингу прикладного характеру:
 - науково-дослідний відділ, жовтень 2014р.
- 6.2. Розповсюдження програми, узгодження дій з проведення моніторингу з директорами шкіл-баз проведення дослідження:
 - науково-дослідний відділ, листопад 2014р.
- 6.3. Проведення бесід-консультацій з директорами та вчителями шкіл-баз проведення дослідження:
 - науково-дослідний відділ, грудень 2014р.
- 6.4. Проведення підготовчих заходів: внесення додаткових граф у читачькі формуляри, забезпечення учасників моніторингу анкетами:

- науково-дослідний відділ, січень 2015р.
- 6.5. Збір даних для досліджуваних груп, проведення дослідницьких заходів:
 - відділ обслуговування дітей середнього і старшого віку та організаторів дитячого читання, науково-дослідний відділ, відділ мистецтв, січень-лютий 2015 р.
- 6.6. Заповнення робочих таблиць, обробка зібраних даних, розрахунки, порівняння показників:
 - науково-дослідний відділ, березень 2015р.
- 6.7. Аналіз, узагальнення зібраних даних, висновки, підготовка аналітичної довідки за результатами моніторингу:
 - науково-дослідний відділ, квітень 2015р.
- 6.8. Видання аналітичної довідки, оприлюднення результатів дослідження:
 - науково-дослідний відділ, травень 2015р.

Отримана інформація буде використана виключно для внутрішнього використання.

Анкета школяра

Любий друже! НБУ для дітей продовжує моніторинг читацької компетентності користувачів-дітей. Запрошуємо тебе взяти у ньому участь та відповісти на запитання анкети. Ти маєш змогу вибрати кілька варіантів відповідей.

1. Стать (Зроби позначку):
хлопчик ; дівчинка .
2. Чи любиш ти читати книги? (Зроби позначку
так ; ні .
- 2.1. Якщо «Так», то які саме? (Зроби позначку
історичні ; про природу, тварин і рослин ;
про техніку ; книги з мистецтва ; ровесників ;
про пригоди і подорожі ; фантастику ; поезію ;
комікси ; ігри, розваги, саморобки ; важко відповісти .
3. Які книги тобі зручніше читати? (Зроби позначку
друковані ; електронні (на комп'ютері, ноутбучі, планшеті) .
4. Якою мовою тобі цікавіше читати книги? (Зроби позначку
українською ; російською ; іноземною .
5. Прочитавши книгу, ти можеш визначити її тему, ідею, головних героїв? (Зроби позначку
так ; так, але мені це нелегко ; так, але я розумію не все ; ні .
6. Хто тобі допомагає у виборі потрібної книги? (Зроби позначку
батьки ; вчителі ; бібліотекарі ; друзі ;
побачив на виставці, на полиці у бібліотеці ;
з фільму, комп'ютерної ігри, із Інтернету ;
узнав під час масового заходу .
7. Якими послугами бібліотеки ти користуєшся? (Зроби позначку
просто обмінюєш книги ; граєш у настільні розвиваючі ігри ;
користуєшся можливістю читати книги на iPad ; інтерактивною
програмою для самостійно вивчення англійської мови ;
береш участь у масових заходах ; користуєшся інтернетом ;
відвідуєш гуртки ; відвідуєш творчі мастер-класи ;
відвідуєш театральні студії ; відвідуєш дискокімнату ;
співаєш з караоке ; індивідуально прослуховуєш музику .
8. Оціни власні читацькі вміння та навички (Зроби позначку
читаю швидко, легко, повністю засвоюю матеріал ;
читання та розуміння тексту дається мені важко ; не можу оцінити .

Анкета батьків

Шановні батьки! Національна бібліотека України для дітей продовжує моніторинг читацької компетентності користувачів-дітей. Запрошуємо вас взяти у ньому участь та відповісти на запитання анкети. Ви маєте змогу вибрати кілька варіантів відповідей.

1.3 якого віку Ваша дитина відвідує НБУ для дітей? (напишіть)

2. Як Ваша дитина ставиться до процесу читання? (Зробіть позначку)
читає із задоволенням ; не читає ;
читає за необхідністю (за шкільною програмою) .

3. Як реагує Ваша дитина на прочитане? (Зробіть позначку)
емоційно та зацікавлено сприймає хід подій ;
втілює свої враження від прочитаного в творчі роботи (малюнки, ліплення тощо) ; не виявляє жодних емоцій .

4. Як Ви впливаєте на процес читання дитини? (Зробіть позначку)
увесь час контролюєте читання та рекомендуєте книги ;
рекомендуєте книги на прохання дитини ;
разом із дитиною читаете і обговорюєте прочитане ;
обмінюєте книги в бібліотеці замість дитини ;
не впливаєте ; інше (напишіть) _____ .

5. Якими послугами бібліотеки користується Ваша дитина? (Зробіть позначку)
просто обмінює книги ; користується інтерактивною програмою для самостійно вивчення англійської мови ; читає книги на iPad ;
грає у настільні розвиваючі ігри ; бере участь у масових заходах ;
користується інтернетом ; відвідує гуртки ;
відвідує творчі мастер-класи ; відвідує театральні студії ;
співає з караоке ; відвідує дискокімнату ;
індивідуально прослуховує музику ; читає книги з мистецтва .

6. Вкажіть, будь ласка, свій вік (напишіть) _____

Анкета вчителя

Шановні вчителі! Національна бібліотека України для дітей продовжує моніторинг читацької компетентності користувачів-дітей. Запрошуємо вас взяти у ньому участь та відповісти на запитання анкети. Ви маєте змогу вибрати кілька варіантів відповідей.

1. Як змінився інтерес учнів до читання за останні роки? (Зробіть позначку)
зріс ; знизився ; не змінився .
2. Яку ступінь впливу на формування стійкого читацького інтересу у дітей мають (оцініть за шкалою від 1 до 5 балів): (Зробіть позначку)
бібліотека для дітей ; шкільна бібліотека ;
школа ; сім'я ; позашкільні установи .
3. Чи рекомендуєте Ви учням книги, які не внесені до шкільної програми? (Зробіть позначку)
при першій нагоді ; при необхідності ;
за проханням учня ; ніколи .
4. Які форми співпраці, що пропонує бібліотека, допомагають вам в організації дитячого читання? (Зробіть позначку)
індивідуальне інформування бібліотекарем ;
інформаційні списки літератури ; бібліографічні посібники ;
бібліотечно-бібліографічне інформування на web-сайті бібліотеки ;
бібліотечні уроки ; наочна популяризація літератури ;
перегляди літератури ; екскурсії ; масові заходи .
5. Оцініть, будь ласка, рівень читацьких умінь своїх учнів ? (Зробіть позначку)
початковий ; середній ; достатній ; високий .
6. Що може стимулювати у дітей середнього шкільного віку стійкий інтерес до читання книги? (напишіть) _____
7. Класним керівником якого класу Ви є? (Зробіть позначку)
СЗШ № 163 ; СЗШ № 172 ; СЗШ № 175 ;
Клас 6-а ; Клас 6-б .

Анкета бібліотекаря

Шановні колеги! Національна бібліотека України для дітей продовжує моніторинг читацької компетентності користувачів-дітей відділу обслуговування дітей середнього і старшого шкільного віку та організаторів дитячого читання. Запрошуємо вас взяти у ньому участь і відповісти на запитання анкети. Ви маєте змогу вибрати кілька варіантів відповідей.

1. Як, на Вашу думку, змінився інтерес читачів-дітей до читання? (Зробіть позначку)
зріс ; знизився ; не змінився .
2. Яка тематично-жанрова спрямованість переважає у читанні учнів шостих класів? (Зробіть позначку)
історичні ; про природу, тварин і рослин ; про техніку ;
про пригоди і подорожі ровесників ; фантастика ; казки ;
поезія ; комікси ; ігри, розваги, саморобки ; важко відповісти .
3. Які книги частіше запитують користувачі середнього шкільного віку? (Зробіть позначку)
друковані ; електронні .
4. Оцініть, будь ласка, рівень читацьких навичок користувачів-учнів 6-х класів (техніка читання, розуміння тексту тощо)? (Зробіть позначку)
початковий ; середній ; достатній ; високий .
5. Що може стимулювати у дітей середнього шкільного віку стійкий інтерес до читання книги? (напишіть) _____ .
6. Вкажіть, будь ласка, Ваш стаж роботи в бібліотеці (напишіть)
_____ .

Дякуємо за відповіді!

Програма та методика моніторингу
**Моніторинг «Читацька компетентність користувачів-
дітей відділу обслуговування дітей середнього і старшого
віку та організаторів дитячого читання Національної
бібліотеки України для дітей»**

Укладач
ПОДОКОПНА Елизавета Юрївна

Літературний редактор: Кійко Н. М.

Комп'ютерна верстка: Кійко Н. М.

Підписано до друку 15.11. 2014 р.
Зам. № 28. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач:
НБУ для дітей
Вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
[mail: library@chl.kiev.ua](mailto:library@chl.kiev.ua)